

Introduktion til algoritmik og datastrukturer

Vejledende løsninger

IT-højskolen i København

16. januar 2001

Dette eksamenssæt består af 3 opgaver med i alt 13 delopgaver. De 13 delopgaver vægtes ens i bedømmelsen. Du har i alt 4 timer til din rådighed. Husk at angive sidetal, navn og studienummer på alle sider i din besvarelse. Eksamenssættet består af 8 nummererede sider.

CLR refererer til "Introduction to Algorithms" af Cormen, Leiserson og Rivest, 18. tryk, 1997.

I besvarelser, hvor der skal angives effektive algoritmer, lægges der i bedømmelsen vægt på den beskrevne løsnings asymptotiske tidskompleksitet. I spørgsmål, hvor der skal angives tidskompleksitet, skal denne udtrykkes i O -notation med mindst mulig vækstrate.

Opgave 1

Denne opgave handler om O -bestemmelse, binær søgning og amortisering. I opgaven antages det, at tabeller med n indgange starter med indgang 0 og slutter med indgang $n - 1$.

a) Lad $p1$ være en procedure, der har tidskompleksiteten $O(n^2)$, og $p2$ en procedure, der har tidskompleksiteten $O(n^3)$. Lad $p3$ være en procedure, der først kalder $p1$ og dernæst kalder $p2$ og ellers intet gør. Angiv tidskompleksiteten for $p3$.

Svar a) $O(n^3)$

Betragt nedenstående procedurer:

F1(n)

1. $i \leftarrow 1$

F2(n)

1. **while** $n > 1$

2.   **do** $n \leftarrow n - 1$

F3(n)

1. **while** $n > 1$

2.   **do** $n \leftarrow \lfloor n/2 \rfloor$

F4(n)

1. **while** $n > 1$

2.   **do for** $i \leftarrow 1$ **to** n

3.   **do** $j \leftarrow 1$

4. $n \leftarrow n - 1$

b) Antag at ovenstående procedure kun bliver kaldt med et heltal $n > 0$. For hver af de fire ovenstående procedurer skal du angive tidskompleksiteten udtrykt i n .

Svar b)

F1: $O(1)$.

F2: $O(n)$.

F3: $O(\lg n)$.

F4: $O(n^2)$.

Lad S være en mængde af n forskellige heltal. Lad tallene fra S være repræsenteret i en tabel A med n indgange. Antag at tallene er repræsenteret sorteret i A , det vil sige at $A[i] < A[j]$, hvis $0 \leq i < j \leq n - 1$. Lad $\text{COUNT}(x, y)$ være en procedure, der som argumenter har to heltal x og y , hvor $x < y$. Procedure $\text{COUNT}(x, y)$ skal returnere antallet af tal fra S , der er både større end x og mindre end y . Eksempel: Hvis $A = \langle 5, 10, 33, 49, 66, 75, 82, 95, 100 \rangle$, så returnerer $\text{COUNT}(47, 85)$ tallet 4.

c) Beskriv hvorledes $\text{COUNT}(x, y)$ kan implementeres, så den har kompleksiteten $O(\log n)$.

Svar c) Vi kan lave en binær søgningen efter det mindste tal større end x og det største tal mindre end y . Dermed finder vi indices i og j , hvor $0 \leq i \leq j \leq n$. Antallet af tal mellem x og y er da $j - i$.

Lad B være en tabel bestående af n tal. Til at starte med er B initialiseret således, at alle tallene i tabellen er 0 eller 1. Altså $B[i] = 0$ eller $B[i] = 1$ for enhver indgang i . Betragt nu følgende procedure :

AMOR1(i)

1. **if** $0 \leq i \leq n - 1$ and $B[i] = 1$
2.   **then** $B[i] = 0$
3.   AMOR($i + 1$)

Eksempel: Lad $B = \langle 1, 0, 1, 1, 0, 1, 0, 0, 0, 0, 1, 1, 1, 0, 1 \rangle$. Det vil sige at $B[0] = 1$, $B[1] = 0$, $B[2] = 1$, $B[3] = 1$, $B[4] = 0$. Efter et kald af AMOR1(2) vil $B = \langle 1, 0, 0, 0, 0, 1, 0, 0, 0, 0, 1, 1, 1, 0, 1 \rangle$.

d) Antag at B er initialiseret som beskrevet ovenfor, og B herefter alene opdateres via en række kald til AMOR1. Hvad er kompleksiteten af et sådan kald af AMOR1? Hvad er kompleksiteten af n sådanne kald af AMOR1? Begge svar skal begrundes.

Svar d) Et enkelt kald til Amor1 kan tage højst $O(n)$ tid hvis alle indgange i B er 1. n kald til Amor1 kan tage højst $O(n)$ tid da hver indgang i B højst ændres en gang.

Lad C være en tabel bestående af n tal. Til at starte med er C initialiseret således, at alle tallene i tabellen er 1. Altså $C[i] = 1$ for enhver indgang i . Betragt nu følgende procedure:

AMOR2(i, j)

1. **if** $0 \leq i \leq n - 1$ and $0 \leq j \leq n - 1$ and $C[i] \geq C[j] > 0$
2.   **then for** $k \leftarrow 1$ **to** $C[j]$
3.   **do** $C[i] \leftarrow C[i] + 1$
4. $C[j] \leftarrow 0$

Eksempel: Antag at der har været en række kald af AMOR2 og $C = \langle x, y, 0, z, 0, 0, w \rangle$, hvor $x, y, z, w > 0$. Det vil sige, at $C[0] = x$ og $C[1] = y$. Antag $x > y$. Efter et kald af AMOR2(0, 1) vil $C = \langle v, 0, 0, z, 0, 0, w \rangle$, hvor $v = x + y$. Det vil sige, at det mindste tal y er blevet lagt til det største tal x , hvilket har taget tiden $O(y)$.

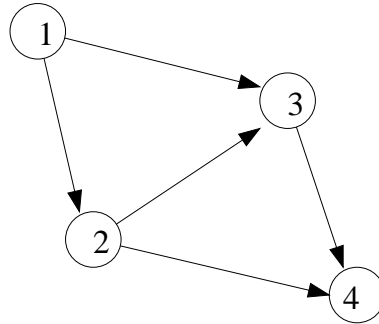
e) Antag at C er initialiseret som beskrevet ovenfor, og C herefter alene opdateres via en række kald til AMOR2. Hvad er kompleksiteten af et sådan kald af AMOR2? Hvad er kompleksiteten af n sådanne kald af AMOR2? Begge svar skal begrundes.

Svar e) Et enkelt kald til Amor2(i, j) tager højst $O(C[j]) = O(n)$ tid. Betragt den i te indgang i C som en kasse med $C[i]$ elementer. Amor2(i, j) kombinerer da kasse i og j ved at flytte indholdet af den mindste kasse i over i den største kasse j . Den nye kasse er nu mindst dobbelt så stor som den mindste kasse. Følgelig flyttes et element højst $\lg n$ gange. Kompleksiteten af n kald til Amor2 er derfor højst $O(n \lg n)$.

Opgave 2

Denne opgave handler om orienterede, vægtede grafer og algoritmer for at finde korteste veje i sådanne grafer.

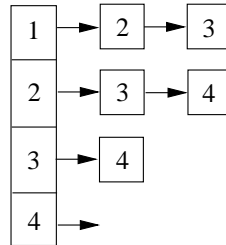
For alle delopgaver antages, at input-grafen er givet som en adjacency-list repræsentation, jvf. CLR side 465-466. Endvidere antages det at kanterne har positive heltalsvægte. I resten af opgaven lader vi n betegne antallet af knuder i input-grafen og m antallet af kanter.

Figur 1: Graf med vægte.

a) Angiv adjacency-list repræsentationen for grafen i figur 1.

Svar a) Se figur 2.

Figur 2: Adjacency-liste repræsentation af figur 1

b) Lad s og t være to knuder i en orienteret graf G . Angiv en effektiv algoritme for at finde den korteste vej fra en given knude s til en given knude t i G . Angiv også tidskompleksiteten for algoritmen, under antagelse af at m er $O(n)$.

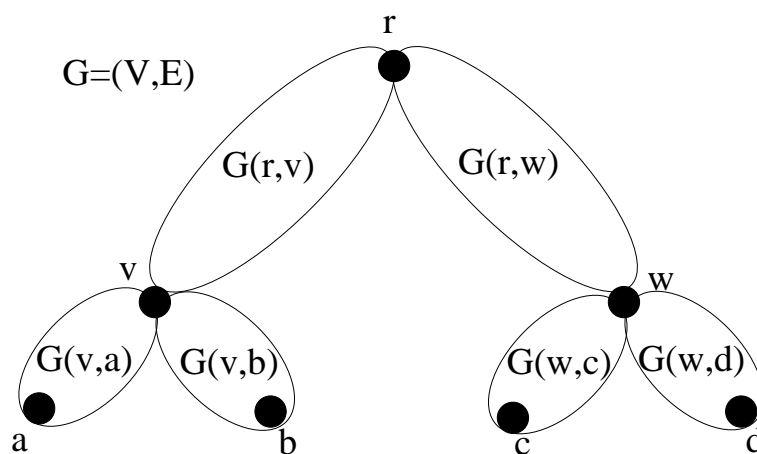
Svar b) Vi kan anvende Dijkstras algoritme. Tidskompleksiteten er $O(m \lg n) = O(n \lg n)$.

c) Beskriv en algoritme, der finder længden af den korteste vej fra s til t , der går via en given knude w . Det vil sige finder længden af den korteste vej fra s til t , hvor w ligger på vejen. Angiv tidskompleksiteten for din løsning.

Svar c) Find den korteste vej fra s til w og fra w til t og læg længderne sammen. Dette kan gøres med to kald til Dijkstra og tager derfor $O(n \lg n)$.

Betragt nu et rodfæstet, binært træ T med roden r . For en kant (u, v) i træet T er v barn til u . Til hver kant (u, v) , i træet T , er der associeret en orienteret graf $G(u, v)$. Disse grafer udgør komponenterne i en samlet stor graf $G = (V, E)$ med n knuder, som vi kalder en komponent graf. I hver delgraf $G(u, v)$ er der to specielle knuder $s(u), t(v) \in V$, der kan være fælles med de øvrige delgrafer. Vi antager, at der altid er en orienteret vej fra $s(u)$ til $t(v)$ i $G(u, v)$. Der gælder for hvert par af kanter (u, v) og (v, w) i T , at knuden $t(v)$ er lig med knuden $s(w)$ for henholdsvis $G(u, v)$ og $G(v, w)$. Ingen øvrige knuder i delgraferne kan være fælles med andre delgrafer.

Antag at man i adjacency-list repræsentation for G også har information om, i hvilken delgraf en grafkant ligger.

Figur 3: Eksempel på komponentgraf

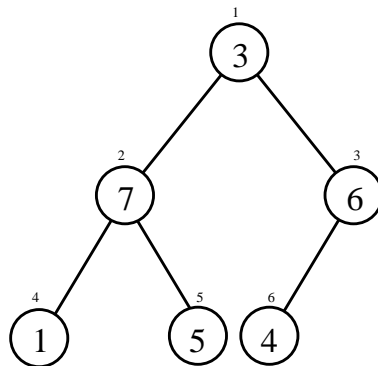
d) Antag at alle delgraferne $G(u, v)$ har højst $O(\log n)$ knuder og kanter. Beskriv en algoritme, der finder den korteste vej fra $s(r)$ til alle øvrige knuder i G i tid $O(n \log \log n)$.

Svar d) For hver komponent $G(u, v)$ beregner vi korteste veje fra $s(u)$ til alle andre knuder i $G(u, v)$. Komponenterne beregnes oppefra og ned så korteste veje i G beregnes korrekt. Antallet af komponenter er $O(n/\log n)$ og antallet af knuder i hver komponent er $O(\log n)$. Følgelig er tidskompleksiteten $O(\frac{n}{\log n}(\log n \cdot \log \log n)) = O(n \log \log n)$.

Opgave 3

a) Illustrer udførelsen af $\text{HEAPIFY}(A, 1)$ for hoben A i figur 4. Anvend stilen fra figur 7.2 i CLR side 143.

Svar a) Først ombyttes 7 med 3. Dernæst ombyttes 3 med 5 og algoritmen stopper.

Figur 4: Hoben A , der skal udføres HEAPIFY på.

I det lille land Algostan er det blevet besluttet, at der skal laves et register-system kaldet **Amandos**. I den første version af systemet skal registret kun kunne håndtere følgende tre operationer:

$\text{INIT}(n)$: Initialiserer registret, så det kan håndtere et maksimum på n personer i registret.

$\text{INDSÆT}(CPRnr, Indkomst)$: Indsætter en person med cpr-nummer $CPRnr$ i registret. Personen skal tilknyttes en oplysning om årlige indkomst, der er på kr. $Indkomst$. Det antages, at registret ikke allerede indeholder en person med cpr-nummer $CPRnr$ i forvejen ved et sådant kald.

$\text{SLET LAVESTE INDKOMST}()$: Returnerer CPR-nummeret for en person, der har den laveste indkomst, samt sletter denne person fra registret.

b) Beskriv hvordan første version af **Amandos** kan laves, så $\text{INIT}(n)$ tager tiden $O(n)$, og så de to andre operationer tager tiden $O(\log n)$, hvor n er det maksimale antal af personer, der kan være i registret.

Svar b) Vi kan anvende et rød-sort træ T ordnet over CPR-nr. Lad s betegne det maksimale antal elementer og r være antallet af elementer i T .

INIT(n): Sæt $s \leftarrow n$ og $r \leftarrow 0$

INDSÆT($CPRnr, Indkomst$): Hvis $r + 1 > s$ udskriv fejlmeddelelse. Ellers sæt ind i T og sæt $r \leftarrow r + 1$.

SLET LAVESTE INDKOMST(): Finder det mindste element og sletter det. Sæt $r \leftarrow r - 1$.

Alle operationerne tager $O(\log n)$ tid.

Næste version af systemet skal kunne lidt mere, nemlig understøtte operationen:

SØG($CPRnr$): Afgør om en person med cpr-nummer $CPRnr$ er i registret. Hvis der er en person med dette cpr-nummer, skal personens årlige indkomst returneres.

c) Beskriv hvordan registret kan udvides til at understøtte ovennævnte SØG operation i tiden $O(\log n)$, således at tiderne fra b) bibeholdes.

Svar c) SØG($CPRnr$): Udfør en søgning i T med TREE-SEARCH som defineret i CLR.

I den sidste version af systemet vil man også gerne have følgende operation

INDKOMSTMELLEM(a, b): Returnerer true, hvis der findes en person i registret med en årlig indkomst imellem kr. a og kr b . D.v.s. med en indkomst x , hvor $a \leq x \leq b$. I modsat fald returneres false.

d) Beskriv hvordan registret kan udvides til også at understøtte operationen INDKOMSTMELLEM i tiden $O(\log n)$, således at tiderne fra c) bibeholdes.

Svar d) INDKOMSTMELLEM(a, b): Beregn følgende

$a_u \leftarrow \text{TREE-SUCCESSOR}(a)$

$b_l \leftarrow \text{TREE-PREDECESSOR}(b)$

Returner true hvis $a \leq a_u \leq b$ eller $a \leq b_l \leq b$. Ellers returner FALSE